

Bergen op Zoom, 7 juni 2025

**Aan de burgemeester
van de Gemeente Bergen op Zoom
Postbus 35
4600 AA Bergen op Zoom**

Kenmerk: PJ 25040

Betreft: initiatief raadsvoorstel inzake 380 KV Station De Spie

Geachte voorzitter van de raad,

De fractie van de BSD wil voorkomen dat de energietransitie ernstig vertraging oploopt als gevolg van allerlei procedures die lopen op de locatie van De Pals. Hiervoor zou het prettig zijn te beschikken over een alternatieve locatie waar gevoerde bezwaren niet spelen. Dat alternatief is er n.l. De Spie. Met dit initiatief raadsvoorstel stelt de fractie van de BSD voor om de planologische procedure voor de locatie De Spie in gang te zetten en op het moment dat duidelijk is waar de meeste kans van slagen ligt, de procedure van de locatie met de minste kans te beëindigen.

Met vriendelijke groeten,

Louis van der Kallen en Piet Juten, BSD

Initiatiefvoorstel voor het realiseren van een 380 KV-station op de locatie De Spie in de gemeente Bergen op Zoom.

Met dit initiatiefvoorstel vraagt de fractie van de BSD aandacht, om naast de reeds in procedure gebrachte realisatie van een 380 KV-Station op de locatie De Pals, ook de locatie De Spie in procedure te brengen voor de ontwikkeling van een 380 KV-Station.

Het initiatief voor deze parallelle procedure moet door de gemeente worden genomen.

De fractie van de BSD dringt aan op een parallelle procedure vanwege het feit dat we eerder over een oplossing beschikken aangaande de energietransitie indien we op twee locaties inzetten. De huidige ingezette procedure voor de locatie De Pals zit vol met fatale gebreken. Dat is geen kwestie van een paar kleine aanpassingen; het zijn fundamentele tekortkomingen die vermoedelijk (onvermijdelijk) zullen leiden tot vernietiging door de Raad van State. Het gelijktijdig doorlopen van een procedure op de locatie De Spie, waar minder planologische drempels liggen draagt er toe bij dat we geen onnodige vertraging oplopen om de energietransitie tijdig tot een goed eind te brengen.

1. Tekortkomingen in de huidige bestemmingsplanprocedure (De Pals):

- a. Ontbrekend MER-onderzoek
 - Geen MER verricht, ondanks dat volgens het *Nevele-arrest* en Europese jurisprudentie een dergelijk onderzoek noodzakelijk is bij potentiële significante milieueffecten;
 - Geluidscumulatie van LFG-scheepvaartverkeer (Schelde-Rijnkanaal, drukste vaarroute van West-Europa) én LFG van het 380 KV-station is niet beoordeeld;
 - Risico's van vervoer gevaarlijke stoffen met een aangrenzend grootschalig 380 KV-station worden gebagatelliseerd en zijn niet nader onderzocht;
 - Fauna-onderzoek is incompleet: beschermde soorten als marters en bevers zijn niet vermeld. Mitigerende maatregelen blijven uit hetgeen in strijd is met de jurisprudentie;
 - Landschapsschade wordt onvoldoende gecompenseerd; het betreft een fraai, rustiek polderlandschap en de beoogde (landschappelijke) inpassing voldoet niet aan eisen van goede ruimtelijke ordening;
 - Stikstofberekening is onjuist; er wordt gesaldeerd terwijl de RvS in december 2024 heeft uitgesproken dat dit niet langer is toegestaan. Desondanks wordt deze methode hier toegepast. Dit is een garantie voor juridische problemen. Bovendien zal de cruciale ADC-toets (Alternatieven, Dwingende redenen van openbaar belang, Compenserende maatregelen) vermoedelijk niet leiden tot een positieve uitspraak. Eenvoudigweg omdat er een goed alternatief (Sabic) beschikbaar is. Dit betekent dat de "dwingende redenen van openbaar belang" die nodig zijn, niet bewezen kunnen worden voor de Pals-polder. De urgentie is daar dus niet aan de orde, want er is een reële optie die veel minder impact heeft.
- b. Onvoldoende alternatievenonderzoek en in strijd met uitgangspunten goede ruimtelijke ordening:

- De gemeente heeft verzuimd om serieus en zorgvuldig onderzoek te verrichten naar alternatieve locaties;
- De meest kansrijke locatie, het Sabic-bedrijventerrein, is niet objectief onderzocht;
- Navraag heeft uitgewezen dat er géén feitelijk onderzoek naar deze locatie is verricht, ondanks beweringen van het tegendeel;
- De “no go”-argumenten die eerder werden gehanteerd (windmolens, kavelvorm, Natura 2000) blijken feitelijk onjuist of inmiddels achterhaald;
- De bewering van de gemeente, dat Sabic niet wil verkopen klopt niet. Sabic wil in principe verkopen nu de biomassacentrale is geskipt;
- In strijd met de basisprincipes van goede ruimtelijke ordening:
 - Het is volstrekt onlogisch en planologisch onjuist om een solitair 380 kV-station in een fraaie polder te projecteren;
 - Basisregel in ruimtelijke ordening is clustering: bedrijven horen bij bedrijven, juist om landschapsschade te voorkomen;
 - In het geval van het Sabic-terrein ligt deze clustering wél voor de hand: daar wordt aangesloten in een bestaand industriegebied;
 - De keuze van Tennet voor de goedkoopste optie (Pals-polder) is door de gemeente kritiekloos gevolgd, zonder de ruimtelijk betere optie (Sabic) objectief af te wegen;
 - Dit is in strijd met het vereiste van een zorgvuldige belangenafweging en het beginsel van goede ruimtelijke ordening (artikel 3.1 Wro en vaste jurisprudentie RvS);

c. Procedurele risico's

- Grote kans op vernietiging door de Raad van State op formele gronden;
- Forse vertraging door noodzaak tot:
 - alsnog een MER-procedure;
 - aanvullend fauna-onderzoek;
 - herzien stikstofdossier;
 - onteigeningsprocedure (agrariër weigert verkoop);
- Realistische verwachting: pas over 4-5 jaar een onherroepelijk plan, en dan alleen nog als de RvS het plan in tweede termijn zou goedkeuren. Maar dat lijkt niet het geval;

d. Maatschappelijke onrust

- Grote maatschappelijke weerstand wordt in huidige besluitvorming genegeerd;
- Dit vergroot de kans dat de RvS een meer dan marginale toetsing zal toepassen (actuele lijn in recente jurisprudentie). Dus mag de RvS op de stoel van de gemeenteraad gaan zitten;

2. De Sabic-locatie: een haalbaar en juridisch robuuster alternatief

Voordelen Sabic-terrein:

- Reeds een bedrijfsbestemming aanwezig dus geen principiële planologische belemmering;
- Windmolens worden verwijderd dus dat argument vervalst;
- Rechthoekige kavel wél mogelijk want de grondeigenaar kan dit leveren conform Tennet-eisen;

- Natura 2000-frictie ontbreekt of is goed te mitigeren want de Provincie staat open voor overleg; RvS keurde vergelijkbare casus (Borssele) goed;
- Verklaring dat Sabic niet wil verkopen blijkt feitelijk onjuist;
- Deskundigenrapport (BRO-rapport) heeft aangetoond dat de procedure in zes maanden kan worden doorlopen;
- Bouw kan binnen één jaar starten en dus een directe bijdrage leveren aan een oplossing voor de netwerkcongestie in de regio;
- Past wél bij het principe van clustering n.l. bedrijvigheid bij bedrijvigheid, zoals het hoort.

3. Parallele planologische procedure: juridisch toegestaan en verstandig

Is een parallelle procedure toegestaan? Ja. Er is géén wettelijke belemmering om parallel een tweede planologische procedure (nieuwe bestemmingsplanprocedure of BOPA) op te starten in dit geval voor de Sabic-locatie.

- Artikel 3.1 Wro (Wet ruimtelijke ordening) geeft de gemeenteraad de volledige beleidsvrijheid om op elk gewenst moment een nieuw bestemmingsplan op te stellen;
- Het feit dat een ander bestemmingsplan (Pals-polder) al is vastgesteld of bij de RvS aanhangig is, blokkeert deze bevoegdheid niet;
- Bestuursorganen mogen — en moeten — bij gewijzigde omstandigheden of voortschrijdend inzicht terugkomen op eerder ingenomen standpunten (vaste jurisprudentie ABRvS; o.a. ECLI:NL:RVS:2020:1665);
- In dit geval is er sprake van duidelijke nieuwe en gewijzigde omstandigheden:
 - Onvolledig alternatievenonderzoek komt aan het licht;
 - Onjuiste beweringen over Sabic-locatie worden rechtgezet;
 - Maatschappelijke druk op snelle aanpak netwerkcongestie neemt toe;
 - Juridische risico's van de Pals-procedure worden steeds evidentier;

Verweer van de gemeente/Tennet: anterieure overeenkomst / schadeclaim

- Verwacht wordt dat de gemeente zal verwijzen naar de anterieure overeenkomst met Tennet en het risico op schadeclaims;
- Belangrijk tegenargument: een anterieure overeenkomst is een privaatrechtelijk contract dat geen afbreuk kan doen aan de bevoegdheid van de gemeenteraad om op publiekrechtelijke gronden een nieuw bestemmingsplan vast te stellen;
- Gemeente mag zich niet contractueel vastleggen op een wijze die de wettelijke planologische afwegingsvrijheid belemmert;
- Voortschrijdend inzicht is juist een legitieme grond om het beleid aan te passen (jurisprudentie RvS);
- Eventuele schadeclaims van Tennet zullen juridisch worden beoordeeld op voorzienbaarheid, proportionaliteit en causaal verband. Gezien de gebleken ernstige tekortkomingen in het huidige traject, is zo'n claim op voorhand niet vanzelfsprekend kansrijk;

Macht van Tennet?

- Het is evident dat Tennet de voorkeur heeft voor de goedkoopste oplossing;
- De grondkosten van de Sabic-locatie liggen hoger dan de Pals-locatie;
- Echter: maatschappelijk belang en planologische kwaliteit moeten prevaleren boven louter financiële belangen van één private partij;
- Publiek belang bij versnelde netwerkoplossing is zwaarwegend en geeft de raad een sterk argument om alsnog voor het Sabic-terrein te kiezen;

Conclusie op dit punt

- Een parallelle procedure is toegestaan, en zelfs dringend gewenst;
- Overleg met Tennet is verstandig en nodig, maar de raad blijft uiteindelijk bevoegd gezag;
- Voortschrijdend inzicht en gewijzigde omstandigheden rechtvaardigen het bijsturen van beleid;

4. Strategische en maatschappelijke voordelen van de parallelle route

- Vermijdt jarenlange juridische procedures;
- Realiseert snellere netwerkoplossing — cruciaal gezien de urgente netwerkcongestie;
- Sluit beter aan bij maatschappelijk draagvlak;
- Vermijdt verdere maatschappelijke onrust en politieke schade;
- Beter een half ei dan een lege dop: nu handelen betekent regie behouden en de regio sneller van voldoende energie voorzien;

5. Kernboodschap voor de gemeenteraad.

Nu is het moment om te sturen.

De risico's van het Pals-traject worden met de dag groter. De Sabic-route wordt met de dag aantrekkelijker — juridisch, maatschappelijk en planologisch.

Door als raad nu te kiezen voor een parallelle procedure, behouden wij de regie en tonen wij daadkracht. Wachten en hopen op een onzeker Pals-traject is geen verantwoorde strategie meer. Als gemeenteraad staan wij voor een cruciaal besluit, een besluit dat niet alleen de toekomst van onze energievoorziening bepaalt, maar ook onherstelbare littekens kan achterlaten in ons landschap. De huidige koers, gericht op de Pals-locatie, is gedoemd te mislukken en brengt onnodige risico's met zich mee. Er ligt een alternatief, een alternatief dat leidt tot een snellere, juridisch robuustere en landschappelijk verantwoorde oplossing: de Sabic-locatie.

Indien uw raad besluit een parallelle bestemmingsplanprocedure voor de Spie-locatie te starten, ligt het in de rede om het reeds vastgestelde bestemmingsplan voor De Pals op enig moment in te trekken of daartoe het besluitvormingstraject in gang te zetten.

Het handhaven van twee concurrerende plannen voor één en hetzelfde 380 kV-station schept rechtsonzekerheid en is in strijd met het vereiste van eenduidige en transparante ruimtelijke ordening.

Bovendien blijft bij handhaving van de Pals-locatie het risico bestaan dat de Raad van State dit plan, ondanks de tekortkomingen, na enige jaren van vertraging toch zou goedkeuren. In dat scenario ontstaat de situatie dat er twee locaties zijn waar een 380 KV station gebouwd kan gaan worden.

Een intrekking van het Pals-plan op het moment dat de Sabic-locatie kan worden uitgevoerd voorkomt deze inconsistentie en versterkt het vertrouwen in een heldere en zorgvuldige besluitvorming.

Uw raad wordt gevraagd het college opdracht te geven de planologische procedure voor de aanleg van een 380 KV station op de Sabic-locatie in gang te zetten.

bijlage: raadsbesluit

De raad van de gemeente Bergen op Zoom;

Gelezen het initiatiefvoorstel van de heren Van Der Kallen en Juten van de fractie van de BSD;

Gelet op artikel 147a van de Gemeentewet:

BESLUIT

1. Het college opdracht te geven de planologische procedure voor het oprichten van een 380 KV station op de locatie De Spie in gang te zetten;
2. Het college tevens te verzoeken de planologische procedure die de meeste vertraging oploopt op enig moment te beëindigen ten gunste van de procedure die wel kans van slagen heeft.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 25 september 2025.

De griffier,

de voorzitter,

Mevr. Drs. E.P.M. van der Meer

mevr. Drs. M. Mulder MSc.